

Od priče do filma u sedam koraka

Akcijom vrijednih dječjih ruku nastalo je impozantno tijelo morskog psa

Marija Falamić, pedagoginja
Dječji vrtić Pčelica, Zagreb

Projektني rad kontinuirano unapređuje odgojno-obrazovni proces i osigurava aktivnost djeteta u tri dimenzije procesa učenja: kognitivnoj, estetskoj i emocionalnoj. Dugogodišnje iskustvo odgajatelja i stručnih suradnika vrtića 'Pčelica' potvrđuje iznesene teoretske spoznaje. O iskustvima rada piše pedagoginja Marija Falamić.

Suvremeni znanstveni pristupi odgojno-obrazovnom procesu u ranom djetinjstvu ističu načela samoaktivnosti djeteta i učenja temeljenog na iskustvu i doživljajima. Aktivnost djeteta i djelovanje u procesu učenja u skladu je s prirodom djeteta: ono je znatiželjno, aktivno biće, rado istražuje, isprobava i traži odgovore na pitanja. Ono uči čineći. Poštivanjem načela samoaktivnosti stvaramo trajniju motivaciju i dugoročnije bavljenje nekom temom i sadržajem. Učenje temeljeno na iskustvu i na doživljenom potiče procese mišljenja i prerađivanja doživljenog koji dovode do spoznaje. Spoznajni proces iskustvenog učenja uzima u obzir i estetsku dimenziju koja uključuje osjetilno, tjelesno i emocionalno sudjelovanje u procesu učenja. Estetski doživljaji i iskustvo sastavni su dio procesa mišljenja i učenja. Jasno je to isticao J. Dewey, predstavnik i utemeljitelj teorije iskustvenog učenja: 'Estetsko iskustvo ne može se jasno odvojiti od intelektualnog, jer posljednje da bi postalo cjelovito mora nositi žig estetike.' (Špoljar, 2010., 417) Na ovu dimenziju odgojno-obrazovnog procesa u ranom djetinjstvu ukazuje i

Špoljar: '...posebno je važno uvažavati estetsku dimenziju u svim oblicima učenja i poučavanja i poticati ju pružanjem bogatstva doživljaja i iskustava.' (2010., 417). Osjetilno i emocionalno sudjelovanje, kao i prisutnost estetske dimenzije u procesu aktivnog učenja i poučavanja, sastavni su elementi primjene projektnog pristupa u odgojno-obrazovnom procesu.

Lov na morskog psa

Projekt vezan uz film koji su snimila djeca u našem vrtiću u suradnji sa studentom odgajateljskog studija Učiteljskog fakulteta u Zagrebu¹, prema maštovitoj dječjoj priči o lovu na morskog psa, oduševio nas je bogatstvom emocija, uzbuđenja, doživljaja, novih iskustava i interakcija.

Prvi korak

Životnu svakodnevicu u vrtiću, tijekom ljeta, obogatili su doživljaji crvenog balona iz prikazivanog istoimenog filma koji je unio puno radosti

na lica djece, popraćene smijehom i uzbuđenjima. Doživljaji filma i uzbudljiva priča potaknuli su ekspresivno likovno izražavanje.

Drugi korak

Evo još jednog iznenađenja: prava kamera koja se postavlja na stativ. Neka djeca nisu imala nikakvih iskustava s kamerom, nekima roditelji ne dopuštaju da je koriste, no jedan dječak kaže da mu tata ponekad dopusti da i on malo snima. Djeca su se radozno okupila oko kamere, pažljivo je promatrala, ispitivala o njezinim dijelovima i načinu snimanja. Oduševljenje kulminira u trenutku kad su sami snimali, pokretali kameru i izabirali kadrove snimanja u prostoru vrtića i na igralištu. Pritom sve više raste interes kako za snimanje tako i za ulogu glumca. Djeca snimaju svoje prijatelje, odgajateljice, spuštanje niz tobogan, igru u pješčaniku, dječake koji igraju nogomet, djecu u igri vodom. Zanimljivo je kako odmah povezuju kameru s medijem televizije te u više navrata obavještavaju djecu i odgajateljice da će 'biti na televiziji'. Veseli ih svaka snimka, svaki uspjeh, a primjećujemo i rast

¹ Zahvaljujemo studentu Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, Dinu Benussiju, na angažiranom pedagoškom radu u upoznavanju djece s kamerom i mogućnostima snimanja filma.

Zivotnu svakodnevicu obogatili su doživljaji crvenog balona iz istoimenog filma

Doživljaji filma i uzbudljiva priča potaknuli su ekspresivno likovno izražavanje

samopouzdanja te pojavu samouvida u vlastite mogućnosti i vještine snimanja. Ovo iskustvo potvrđuje uvjerenje prema kojem je 'filmska kultura stečena vlastitim stvaralačkim pokušajima izražavanja dublja i trajnija od one koja se zasniva samo na promatranju i proučavanju tuđih filmskih ostvarenja' (Težak, 2002.).

Treći korak

Tijekom snimanja pojavio se interes za glumu i djeca su poželjela snimiti 'predstavu'. Ali ...što će se snimati,

kakva će to biti priča? Inspirirana likovima iz filma i potaknuta neiscrpnom maštom, djevojčica Lela ispričala je svoju priču. Uživajući u ljepoti maštanja i stvaranja mijenjala ju je nekoliko puta. Pridružila su se i ostala djeca svojim idejama i u zajedništvu dogovaranja i prihvaćanja različitih ideja nastala je priča:

'Jedan dječak šeće i na stablu ugleda balon. Počne se penjati na stablo kako bi ga uhvatio, ali dolazi zločesti dječak i protrese stablo. Dječak padne sa stabla, a balon odleti. Zločesti dječak

pokuša uloviti balon, ali ne uspijeva pa odlazi. Balon dolazi do dobrog dječaka i onda njih dvoje odlaze na pecanje. Dobri dječak zove mobitelom svoju djevojku da mu pomogne pecati. Kad ona dođe, odlaze zajedno u šetnju livadom. Tamo joj dječak pokloni cvijet i poljubi je u obraz. Dok su njih dvoje u šetnji, zločesti dječak odveže špagu sa štapa za pecanje koji je ostao kod rijeke. Kad se vrate iz šetnje, pronalaze odvezanu špagu, ali djevojčica iz džepa izvadi novu špagu te je vežu za štap. Bace udicu i ulove morskog psa. Izvuku ga na obalu, a onda još ulove jednu malu ribicu te je stave morskome psu u usta da provjere je li živ. Svoj ulov odnose doma gdje ih čekaju mama, tata i pas. Pas pokuša dograbiti i pojesti morskog psa, ali ga tata spriječi. Zatim mama skuha morskog psa i svi se okupe oko stola. Nakon jela imaju pidžama party.'

Četvrti korak

Priču su djeca podijelila na male smislene dijelove koje su nacrtali i kronološki postavili na plakat. Naziv priče (filma) predložila je djevojčica Lela: *Lov na morskog psa*. Nakon rasprave bio je prihvaćen od svih. Međusobno su podijelili uloge glumaca, i pri tome su se dogovorili da dobrog i zločestog dječaka glume djevojčice, a mamu dječak. Uloga redatelja pripala je djevojčici Leli, a za snimatelja izabrali su dječaka koji je pokazao velik interes i koncentraciju u uvođenju tog audiovizualnog sredstva u slobodnu igru. Raspravljalo se o ulozi redatelja i njegovoj suradnji s glumcima.

Peti korak

Uzbuđenje i uživanje u snimanje filma raslo je, a pojavili su se i problemi: Gdje nam je morski pas? Gdje će biti rijeka? A gdje stablo? Kako će izgledati mama? Kako tata? Kako pas? Kako ćemo napraviti morskog psa? Kako izgleda morski pas? Iskrsnulo je puno pitanja i problema koje je trebalo riješiti. Ponudene enciklopedije o životinjama pomogle su djeci u upoznavanju morskog psa i kita. Jedna djevojčica nacrtala je morskog psa

istražujemo i stvaramo

Djeca su se radoznalo okupila oko kamere, pozorno je promatrala i ispitivala

Oduševljenje kulminira u trenutku kad djeca sama počinju pokretati kameru i snimati

i pokazujući svoj crtež rekla: 'Ovako vam izgleda morski pas!' 'Da, a kako ga napraviti?' pitali su ostali. Djevojčica je uzela veliki hamer papir i precrtavala ga. 'To ti je premalo!' rekao je netko. Poticali smo djecu na istraživanje i ostalih ponuđenih materijala. Velika plastična plava vreća i loptice od zgužvanog papira privukle su pažnju

jednog dječaka koji je predložio da morski pas bude plav, a da mu loptice budu oči. S obzirom na masivnost, predložili smo mogućnost punjenja plastične vreće papirnatim lopticama. Uslijedila je užurbana akcija vriednih dječjih ruku i nastalo je tijelo morskog psa koje je bilo zaista impozantno. Dvije plastične čaše umjesto papirnatih loptica, dva oka morskog psa, povele su ga u život. U suradnji

s roditeljima djeca su donijela od postojeće garderobe ponešto za svoju ulogu pa se tu našlo tatinih kravata, mamine dvije ljetne haljine, šešir za plažu, torbe, cipele...

Šesti korak

Kad je sve potrebno bilo pripremljeno za film, snimanje je moglo početi. Realizacija filma odvijala se prema sekvencama iz knjige snimanja. Bilo je i ponavljanja snimanja jer redateljica, djevojčica Lela, nije bila zadovoljna. Ponekad su glumci koji ne glume trenutno zaboravili na pravilo 'Tišina, snima se!', a ponekad je redateljica bila nezadovoljna glumom ili je bilo problema s kamerom koja je sklznula. Uza sve teškoće djeca su bila angažirana i zainteresirana do samoga kraja.

Sedmi korak

Nakon zanimljive montaže i ozvučivanja filma glazbom uslijedio je naj-sretniji trenutak za djecu – pripreme za premijerno prikazivanje filma. Na premijeri filma bila su sva djeca iz vrtića, djelatnici vrtića i mnogi roditelji. Stvaratelji filma nagrađeni su velikim pljeskom poslije projekcije, a svakom sudioniku poklonjen je DVD s njihovim prvim filmom! To je ujedno bio uspješan i sretan kraj ovog projekta. Ako se osvrnemo na cjelokupni proces rada djece na projektu, možemo zaključiti da im je ostvareni projekt omogućio:

- iskustva i nove spoznaje u aktivnostima na kognitivnom, emocionalnom i estetskom području;
- otvoren prostor za dječji slobodni likovni, govorni i tjelesni izraz;
- stjecanje brojnih komunikacijskih i socijalnih vještina suradnjom na rješavanju nepredvidivih i neočekivanih situacija i problema;
- emocionalno sudjelovanje (radost i uzbuđenje) kao važnu dimenziju procesa učenja.

Literatura:

1. Težak, S. (2002.): *Metodika nastave filma na općeobrazovnoj razini*. Zagreb: Školska knjiga
2. Špoljar, K. (2010.): *Iskustvo i doživljaj u odgojno-obrazovnom procesu u ranom djetinjstvu*. 11. dani Mate Demarina, 415 - 421